

Adrian-Bogdan Ceobanu



**Şefii misiunilor diplomatice
ale României
(1878-1916)
– Dictionar –**

Cuvânt înainte de Mihai-Răzvan Ungureanu



ARGONAUT 94 & MEGA

Cluj-Napoca, 2025



ADRIAN-BOGDAN CIOBANU (n. 1985) este conferențiar universitar doctor la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. A publicat următoarele lucrări: *Diplomați în Vechiul Regat. Familie, carieră și viață socială în timpul lui Carol I (1878-1914)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2015; *Politică și diplomație la sfârșitul secolului XIX. Din istoria relațiilor româno-ruse (1878-1899)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2017; *Secretarii generali ai Ministerului Afacerilor Străine (1878-1918). Studii și documente*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2019. A editat, alături de Rudolf Dinu, volumele: *Alexandru Em. Lahovari. Note, amintiri, corespondență diplomatică oficială și personală (1877-1914). Paris, Petersburg, București, Roma*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013; *Gheorghe Rosetti-Solescu. Corespondență diplomatică personală și oficială (1895-1911). Petersburg*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016. A coordonat, alături de Adrian Vițalaru și Ionuț Nistor, volumele: *Romanian Diplomatic Corps (1918-1947): Recruitments, Professional Ways, Intellectual Profiles*, Hartung-Gorre Verlag, Konstanz, 2020; *Romanian Diplomacy in the 20th Century. Biographies, Institutional Pathways, International Challenges*, Peter Lang, Berlin, 2021. Premiul „Nicolae Iorga” al Academiei Române (2019), pentru lucrarea *Politică și diplomație la sfârșitul secolului XIX. Din istoria relațiilor româno-ruse (1878-1899)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017.





SUMAR

Cuvânt înainte (Mihai-Răzvan Ungureanu).....	9
Argument	11
Studiu introductiv. De la bicornul cu pene negre la cel cu pene albe.	
Profilul șefului de misiune a României în perioada 1878-1916	15
I. Locul nașterii	18
II. Originea familiei	22
III. Educație	39
III.1. Nivelul studiilor.....	39
III.2. Locul studiilor	41
III.3. Specializarea	44
IV. Cariera	47
IV.1. Cine a fost diplomat de carieră?	48
IV.2. Diplomat integrat și „outsider”	57
IV.3. Cariere întretăiate: secretari generali, miniștri ai Afacerilor Străine	63
IV.3.1. „Un secretar general nu poate fi un om fără știință, fără studii, fără trecut. Niciodată”	63
IV.3.2. Promovări și decăderi: de la membru în corpul diplomatic la șef al diplomației, dar și invers	64
IV.4. Incidente, conflicte, arestări și o „afacere de onoare”	66
IV.5. Activitate	81
V. Căsătoria	87
VI. Fii, gineri și nepoți: relații de rudenie în corpul diplomatic	95
VI.1. Din tată-n fiu	95
VI.2. Frați, veri și alte rude	105
VII. Diplomatul român și viața socială din capitalele europene	111
VII.1. În Orașul Luminilor	113
VII.2. Londra	115
VII.3. Pe țărmurile Bosforului	118





VII.4. Pe malurile Nevei	122
VII.5. În capitala Monarhiei Dualiste	124
VII.6. Berlin	126
VII.7. În Balcani: Belgrad, Sofia, Atena, Durrës	128
VII.8. În Cetatea Eternă	132
VII.9. La Bruxelles și la Haga, dar și la Berna și Madrid	133
VIII. Diplomație și profil intelectual	135
VIII.1. Traducători și genealogiști	138
VIII.2. Istoria tratatelor, condeiul diplomaților	141
VIII.3. Membri ai unor societăți și asociații	143
VIII.4. Literatura autobiografică	146
IX. Funeraliile șefilor de misiune	150
IX.1. Peste hotare, în timpul exercitării misiunii	152
IX.2. În străinătate, în amurgul vieții, ca foști șefi de misiune	158
IX.3. În țară: unii uitați, alții nu	161
IX.4. Un caz special: Gheorghe Derussi	167
IX.5. Cimitirul „Bellu” – necropolă a șefilor de misiune	168
X. Când reședințele familiale devin locuri ale memoriei	178
DICȚIONAR	209
ALECSANDRI VASILE	211
BĂLĂCEANU ION	220
BELDIMAN ALEXANDRU	226
BENGESCU GRIGORE	231
BRĂTIANU DUMITRU	235
BURGHELE MIHAIL	238
CALLIMACHI-CATARGIU NICOLAE	244
CANTACUZINO NICOLAE B.	247
CARP PETRE P.	254
CATARGIU ALEXANDRU C.	259
CATARGIU LASCĂR C.	262
CRETZIANU GEORGE	265





CUCIUREANU VICTOR	269
DERUSSI GHEORGHE.....	272
DIAMANDI CONSTANTIN	277
DJUVARA TRANDAFIR	287
ESARCU CONSTANTIN	294
FILALITI GHEORGHE	299
FILODOR NICOLAE.....	305
FLEVA NICOLAE	309
FLORESCU ALEXANDRU G.	312
GHICA ALEXANDRU I.	315
GHICA DIMITRIE I.	318
GHICA DIMITRIE I. GR.	321
GHICA EMIL I.	326
GHICA GHEORGHE M.....	330
GHICA GRIGORE I.	333
GHICA IOAN (IANCU) GR.....	336
GHICA ION	339
KOGĂLNICEANU MIHAIL	344
KRETZULESCU NICOLAE	349
LAHOVARI ALEXANDRU EM.	352
LAHOVARI ION N.....	360
MANU CONSTANTIN G.	363
MAVROCORDAT EDGAR	368
MAVRODI EUGEN.....	373
MAVROGHENI PETRE P.	377
MITILINEU CAROL M.	380
MITILINEU MIHAIL	384
MIȘU NICOLAE	389
NANU CONSTANTIN G.	397
OBEDENARU GEORGIADÉ MIHAIL.....	403
OLLĂNESCU DUMITRU C.	406
PAPINIU IOAN N.	409





PÂCLIANU MIHAIL	414
PHEREKYDE MIHAIL	420
PISOSKI ALEXANDRU	423
PLAGINO ALEXANDRU	426
ROSETTI-SOLESCU GHEORGHE	428
STURDZA ALEXANDRU C.	431
TERIACHIU ALEXANDRU	433
VĂCĂRESCU ION	436
VĂCĂRESCU THEODOR C.	438
VÂRNAV-LITEANU GHEORGHE	442
Abrevieri	445





CUVÂNT ÎNAINTE

După câteva admirabile volume privind istoria diplomației române¹ și, la fel de lăudabile, articole științifice – ca și pe seama unor remarcabile prezentări publice –, după o activitate desfășurată în cadrul Centrului de Studii Ruse al Universității din București și în proiectele susținute de acesta, dl conf. univ. dr. Adrian-Bogdan Ceobanu ne oferă astăzi spre lectură un nou și îndelung muncit rezultat al ultimelor sale cercetări: un *Dicționar al Șefilor misiunilor diplomatice ale României (1878-1916)*. Recunosc, privind atent împrejurările în care au fost tratate subiectele de istorie a relațiilor internaționale și a diplomației românești dinainte și după Primul Razboi Mondial, efortul școlii academice ieșene de profil, grupată în jurul harnicului mentor prof. univ. dr. Lucian Leuștean și animată de acesta, menit să scoată în evidență prezențele noastre oficiale externe – reprezentative prin încărcătura politică și profesională – în statele dinspre care Vechiul Regat își căuta recunoașterea identitară, construind atent și migălos dialoguri diplomatice și strategice. Micul „trib academic” are o majoritate de membri în generația celor mai tineri decât semnatarul acestor rânduri, spre marea sa bucurie și satisfacție: Adrian Vițalaru și Claudiu-Lucian Topor la Iași, Rudolf Dinu, Daniel Cain, Doru Liciu și Silvana Rachieru la București, de exemplu – știind eu că sunt mult mai mulți și la fel de implicați, pe care nu îi mai menționez aici.

Nu mă pot opri din a aminti cât de mult am mizat și insistat, în mandatul meu de ministru al Afacerilor Externe (2004-2007), pentru publicarea tematică, în variantă critică și deplin concordantă academic, a documentelor aflate în rafturile Arhivei Diplomatice ale Ministerului român de resort, sperând că redarea lor către publicul interesat va genera și atenție, și interes pentru cercetători. Și așa s-a întâmplat. Am deschis accesul către ceea ce părea de neatins, arhiva Ministerului Afacerilor Externe, având alt rost și altă înțelegere administrativă, pe seama propriei autonomii, în raport cu

¹ V., de exemplu, *Secretarii generali ai Ministerului Afacerilor Străine (1878-1918). Studii și documente*, Iași, 2019; *Politică și diplomație la sfârșitul secolului XIX. Din istoria relațiilor româno-ruse (1878-1899)*, Iași, 2017; *Diplomați în Vechiul Regat. Familie, carieră și viață socială în timpul lui Carol I (1878-1914)*, Iași, 2015.





Arhivele Naționale. M-am bucurat atunci să îi am alături pe dl prof. univ. dr. Vlad Nistor, director al Institutului Diplomatic Roman – el însuși istoric cu vechi deprinderi de cercetare – și pe mai experimentații și/sau mai tinerii colegi de la Facultatea de Istorie a Universității din București (prof. Dumitru Preda, Alexandru-Murad Mironov, Laurențiu Constantiniu *et alii*). Astfel, au ieșit volume bine alcătuite, foarte serios construite științific, care sunt și vor fi referințe de substanță pentru studiile de gen.

Un *Dicționar* nu este o carte pe care să o aveți la căpătâi seara. Nu este o lectură de odihnă. Însă veți remarca citind-o, văzând ce însemnau cei care, trimiși să reprezinte România, erau aleși după biografie și ascendență. Toți proveneau din familii nobiliare și pricepeau să se confunde cu reprezentarea țării pentru simplul fapt că definiția lor socială și politică o îngăduia. Dacă înțelegem și acceptăm că Unirea Principatelor a fost un proiect al elitelor politice și economice, dus la bun sfârșit, dacă înțelegem că Vechiul Regat a fost o proiecție a planurilor vechi – așa cum vor fi fost ele, neterminate și foarte inegale politic – ale celor care au dorit, pe bun motiv, să aducă laolaltă Moldova și Valahia, atunci ne vom afla la începutul adevăratei interpretări a istoriei diplomației noastre.

Șefii de misiuni diplomatice au însemnat cu toții o genealogie scumpă. Mulți dintre ei au asigurat reprezentarea țării pe seama propriilor averi. Au înțeles că România are nevoie de prezență activă în anii când într-adevăr conta fiecare gest al nostru ca națiune, și au făcut tot ce se putea pentru asta. Au dat tot, până la limita propriilor bunuri, oferind enorm patriei care le-a dat responsabilitatea ieșirii în lume a Principatelor, apoi a Vechiului Regat. Unii au terminat propria viață în frământări dramatice, alții au rămas până la capăt credincioși angajamentului diplomatic și au plătit pentru asta. Este aceasta o dovadă de patriotism fără limite? Fără îndoială, da.

Această carte este despre nobili, fără discuție. Însă este mai mult decât despre renunțări și patriotism, cât despre un sentiment care astăzi este rar și prea rămas deoparte: iubirea de țară.

Prof. univ. dr. MIHAI-RĂZVAN UNGUREANU

